

OSALLISTUMINEN JA VUOROVAIKUTUS I

Tavoitevaiheen asukastilaisuudet

9.12.2022

YLEISKAAVA 2060

Tavoitevaiheen asukastilaisuudet syksyllä 2022

Yleiskaava 2060:n tavoitevaiheen valmisteluun liittyen toteutettiin syksyllä 2022 kaksi kaikille avointa asukastilaisuutta ja samaan aikaan avoinna ollut yleiskaavan pikakysely. Tilaisuudet järjestettiin Ison Omenan kirjastossa 27.10 klo 15-19 ja Sellon kirjastossa 16.11. klo 15-19. Asukastilaisuuksiin osallistui noin 80 espooalaista. Sellon tilaisuuden viimeinen tunti striimattiin suorana etäkatsojille ja päivän ohjelmasta tuotettiin jälkikäteen koostevideo, joka sisälsi myös aiemmin kuvatut teemahaastattelut. Striimilähetystä seurasi 25 henkilöä ja tallennetta on katsottu joulukuun alkuun mennessä 92 kertaa.

Asukastilaisuuksista tiedotettiin Länsiväylässä (22.10 ja 12.11), Espoo.fi -nettisivuilla, Espoon kaupungin some-kanavilla ja sähköpostilla kaikille asukasyhdistyksille. Keskenään samansisältöiset tilaisuudet olivat kaikille avoimia tilaisuuksia. Tilaisuudet järjestettiin yhteistyössä Espoon kaupunginkirjaston kanssa.

Asukastilaisuudet koostuivat tunnin välein toistuvista asiantuntijahaastatteluista, eri teemoihin liittyvistä keskustelupisteistä, omien näkökulmiensa kirjaamismahdollisuudesta ja pikakyselystä. Pikakysely oli avoinna 20.10-20.11.2022, jolloin siihen oli mahdollista vastata myös muulloinkin kuin asukastilaisuuksissa. Kyselyyn vastasi 1200 espooalaista. Asukastilaisuuksissa annettiin ohjeita ja apua kyselyn täyttämiseen.

Asiantuntijahaastatteluissa toistui joka tunti haastatteluosuus, jossa kerrottiin mikä yleiskaava on ja mitä sillä ratkaistaan. Tämän lisäksi joka tunti oli vaihtuvasta teemasta asiantuntijahaastattelu. Teemat olivat liikenne, asuminen ja energia, palvelut ja työpaikat, sekä luonto, virkistys ja kulttuuriympäristö. Haastattelujen jälkeen yleisöllä oli mahdollisuus esittää kysymyksiä. Eri teemoihin liittyvillä keskustelupisteillä oli aiheen asiantuntijoiden tapaamisen lisäksi mahdollista

tutustua teemasta tehtyihin julisteisiin ja tiivistelmiin. Tiivistelmät olivat tutustuttavissa myös ruotsiksi ja englanniksi. Osallisuuspisteellä pääsi tutustumaan aiempien asukaskyselyiden tuloksiin (mm. Mun Espoo kartalla -kysely) ja lisäämään oman näkökulmansa post it -lapulla tulevaisuuttaajuusaikajanelle. Lisäksi tilaisuudessa oli kirjaston toteuttama piirustustyöpaja lapsille.

Asukastilaisuuksista ja pikakyselystä saatuja palautteita käytetään hyväksi yleiskaavan valmistelussa. Tilaisuuksista ja kyselystä on laadittu erilliset yhteenvedot. Yhteenvedoissa saadut palautteet on ryhmitelty samojen teemojen alle kuin asukastilaisuuden keskustelupisteet.

Kuva 1. Asiantuntijahaastattelu käynnissä Sellon kirjaston asukastilaisuudessa.

Kuva 2. Keskustelua luontoteeman pisteellä Ison Omenan kirjaston asukastilaisuudessa.

Yhteenveto asukastilaisuuden palautteista ja keskusteluista

Asukastilaisuuksissa palautetta asukkailta kerättiin monella eri tavalla. Osallisuuspiirteen post it -lappujen lisäksi eri teemojen keskustelupisteillä käytyjen keskustelujen aihepiirejä kirjattiin muistiin. Aihepiirien yhteenvedot on koottu samojen otsikoiden alle kuin mitä asukastilaisuuksissa oli eri keskustelupisteet nimetty.

Yleiskaava ja osallistuminen

Yleiskaavaan kohdistuva palaute liittyi erityisesti kasvuun ja miten siihen vastatessa osataan ottaa huomioon asuinalueiden laatu. Espoo tarvitsee hyviä veronmaksajia ja heitä houkuttelevia asuinalueita, jotta selvittää investointikuormasta. Myöskään nykyisiä asukkaita ja heidän tarpeitaan ei saisi unohtaa. Espoo halutaan pitää ihmisen kokoisena ja viihtyisänä kaupunkina. Osallistujia myös kiinnosti, että miten äskettäin valmistuneet yleiskaavat otetaan huomioon, kun nyt koko Espoo meni yleiskaavatyön alle. Pitäisikö yleiskaava tehdä mieluummin alueittain kuin koko Espoon kaavana. Suunnitteluratkaisuksi ehdotettiin mm. 15 minuutin kaupunkia. Lisäksi esitettiin useita yksittäisiin asemakaavahankkeisiin tai alueisiin liittyviä huomioita.

Yleiskaavatyön aikana toivotaan kaavan aineiston löytyvän helposti. Myös nuorten mielipiteitä ja näkemyksiä tulee kartoittaa. Osallistumisen merkitystä korostettiin, joten sitä kannustettiin tekemään laajasti ja jatkuvasti. Ei-suomenkieliset toivovat tasavertaista mahdollisuutta saada kaavasta informaatiota englanniksi. Positiivista palautetta saatiin siitä, että yleiskaavatyön tässä vaiheessa oli jo jalkauduttu ja annettu mahdollisuus osallistua kaavan tekoon.

Liikenne

Liikenteen osalta osallistujia kiinnosti erityisesti ratikkalinjaukset. Lisäksi ehdotettiin myös uusia linjauksia niin raitille kuin linja-autolle mm. nopeampaa yhteyttä lentokentälle. Toisaalta toivottiin yksityisautoilun nostettavan keskiöön ja kilpailuvaltiksi Espoolle, sekä kyseenalaistettiin raideliikenteeseen panostamista, vaikka bussit toimivat hyvin. Oltiin myös huolissaan siitä, että parhaiden joukkoliikennematkaisujen keskittyessä kaupunkikeskuksiin, on muilta alueilta vaikea päästä kohtuujassa haluttuun paikkaan.

Osallistujat toivoivat käteviä kävely- ja polkupyöräreittejä. Katualueille toivottiin enemmän puita ja pensaita. Kaupunkipyöriä halutaan Espoonlahteen ja myös vanhuksille sopivia kaupunkipyöriä tulisi olla tarjolla. Lisäksi ehdotettiin Länsiväylän kattamista Olarin ja Matinkylän kohdalta ja toivottiin risteilyalustermiinaalia Espooseen.

Palvelut ja työpaikat

Osallistujia huoletti, onko julkisten palveluiden kaavavaranto riittävä vastaamaan mm. ikääntyvän väestön palvelutarpeisiin. Palveluverkkosuunnitelmat tulisi saada julkisiksi. Korona-ajan myötä etätyöt ovat lisääntyneet ja lähipalveluiden merkitys on kasvanut. Erilaisia etätyöpisteitä ja co-working-tiloja tulisi olla mahdollista perustaa muuallekin kuin kaupunkikeskuksiin, esimerkiksi metsiin, puistoihin ja rantaraitin varteen mm. Nokkalan majan yhteyteen, jolloin yhdistyisivät etätyö, palvelut ja virkistys.

Työpaikkaomavaraisuus, nykyisten työpaikkojen säilyminen ja uusien työpaikkojen mahdollistaminen kiinnosti. Erityisesti se, miten yleiskaavassa voidaan varmistaa työpaikkojen säilyminen samalla kun työpaikka-alueita muutetaan asumiseen.

Asuminen ja energia

Asuinalueilla tulisi olla onnellisuuden keitaita eli kauneutta ja taidetta. Eri historian kerrostumat tulisi tuoda näkyviin säilyttämällä ja korjaamalla niitä. Rakentamisessa toivotaan käytettävän nykyistä enemmän värejä ja otettavan käyttöön prosenttiperiaate taiteeseen. Alueiden identiteettiä tulisi vahvistaa säilyttämällä sopiva väljyys, jolloin tulevaisuudessakin suunnittelulle olisi tilaa.

Osallistujia puhututti erityisesti pientaloalueet. Toisten mielestä uusia pientaloalueita ei enää tarvita ja viheralueiden ottaminen rakentamiskäyttöön huolestutti. Toisaalta toiset puolestaan haluavat uusia pientaloalueita, ja pohtivat missä niitä voisi sijaita.

Energian osalta osallisia kiinnosti voiko Espooseen tulla tuulivoimaloita ja miten maalämpöön suhtaudutaan kaavoituksessa. Muut keskustelunaiheet energiaan liittyen käsittelivät erilaisia energiamuotoja (mm. kaukolämpö, pienydinvoimala) ja sähkömarkkinoita.

Luonto, virkistys ja kulttuuriympäristö

Osallistujia puhutti paljon Keskuspuisto, Puolarmarin ryhmäpuutarha-alue, Rantaraitti ja viheralueiden säilyminen. Keskuspuisto tulisi määritellä ja rajata, jotta se voitaisiin säilyttää ja suojella. Puolarmarin ryhmäpuutarha-alueelle toivotaan myös suojelumerkintää, jotta alueen säilyminen voitaisiin varmistaa. Rantaraittia tulee jatkaa sekä itään että länteen. Merenrannoille tarvitaan lisää uimarantoja ja venepaikkoja, ja veneilevä Espoo tulee säilyttää.

Osallistujat ehdottivat, että asutuskeskitymien lähelle tulee yleiskaavassa huomioida tarpeeksi isot virkistys-/viheralueet, jotta sinne mahtuu myös viljelypalstoja. Viheralueita tarvitaan myös ulkoiluun ja marjastukseen. Urheilupuistojen ja luontoreittien varsille tulisi rakentaa vessoja, myös virallisia retkeilypaikkoja, joissa on grillausmahdollisuus, tulisi olla enemmän.

Osallistujat pohtivat myös, että miten on mahdollista säilyttää ja lisätä viheralueita samalla kun niitä menetetään jatkuvasti rakentamisen myötä. Luontoalueita tulisi suojella liialta rakentamiselta ja Pohjois-Espoon metsät tulisi määritellä virkistysalueiksi. Rakentamisen yhteydessä kaadettujen puiden tilalle tulisi istuttaa uusia puita ja viherkattovisio pitäisi ottaa käyttöön.

Yhteenveto yleiskaavan pikakyselyn tuloksista

Yleiskaavan pikakysely (20.10-20.11.2022) tulevaisuuden Espoosta sisälsi 34 valmista vastausvaihtoehtoa kysymykseen ”Mitä sinä haluaisit tulevaisuuden Espoossa olevan?”. Pikakyselyssä kyselyjärjestelmä tarjosi aina kaksi satunnaisesti arvottua vastausvaihtoehtoa, joista vastaaja valitsi itselleen sopivamman. Vastausvaihtoehtopareja kyselyssä tuli 10, jonka jälkeen vastaajalla oli mahdollisuus myös itse omin sanoin kirjata mitä haluaisi tulevaisuuden Espoossa olevan. Jokainen kyselyyn vastaamiskerta oli erilainen ja mahdollisti kyselyyn vastaamisen myös useampaan kertaan.

Puolet valmiista vastausvaihtoehtoista oli koottu aiempien asukasosallistumisien palautteista (mm. Meidän Espoo 20X0) ja puolet oli asiantuntijatyönä tehtyjä vastausvaihtoehtoja. Vastausvaihtoehtoja oli kattavasti ja tasaisesti eri aihepiireistä. Kyselyssä oli lisäksi mahdollista itse kirjata oma vapaamuotoinen vastaus kyselyn kysymykseen. Omia vastauksia saattoi kirjata useammankin tai jättää kokonaan vastaamatta tähän kyselyn osioon.

Kyselyyn vastattiin 1200 kertaa ja annettiin 1621 erilaista ehdotusta tulevaisuuden Espooksi. Jokaista vastausvaihtoehtoa vertailtiin kyselyn aikana noin 800 kertaa. Kyselyyn vastattiin anonymisti, eikä vastaajista kerätty mitään tietoja. Kyselyyn oli mahdollista vastata puhelimella, tabletilla tai tietokoneella. Kysely toteutettiin Innoduel -kyselyjärjestelmällä.

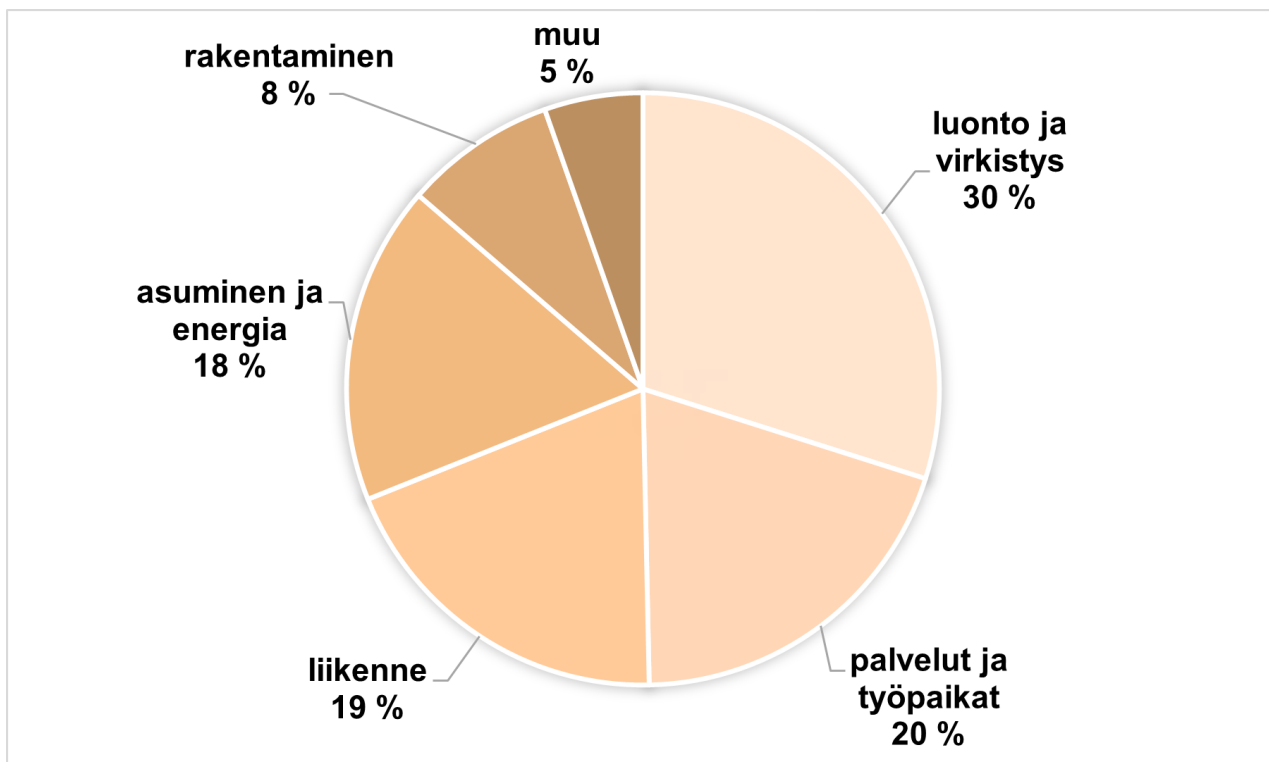
Pikakyselyn tuloksissa korostuvat luontoon ja virkistykseen liittyvät vastausvaihtoehdot. Kyselyn parivertailussa eniten (78% vertailukerroista) oli valittu vastausvaihtoehto ”Metsää ja kaupunkiluontoa, jotka sijaitsevat lähellä omaa kotiani”. Toiseksi eniten valintoja sai ”Luontoa, jonka monimuotoisuutta ja monilajisuutta vaalitaan” ja kolmanneksi ”Merenrantaa ja vesistöjä, jotka toimivat virkistysympäristönä”.

Ensimmäinen luontoon ja virkistykseen liittyvät vaihtoehto on sijalla seitsemän oleva vastausvaihtoehto ”Lähipalveluita, jotka löytyvät omalta asuinalueeltani”. Tämä vastausvaihtoehto on ollut valittu paremmaksi vaihtoehdoksi 62% parivertailussa. Liikenteeseen liittyviä vastausvaihtoehtoja oli kahdeksantena ”Toimivat ja turvalliset kävely- ja pyöräreitit” ja kymmenentenä ”Nopea ja helppokäyttöinen joukkoliikenne”.

Kyselyn vastausvaihtoehtojen parivertailussa vähiten valittiin ”Kaupunkimaisia asuinalueita” (sija 34), ”Täydennysrakentamista, jossa uutta rakennetaan vanhan lomaan täydentäen ja tiivistäen” (sija 33), ”Sujuvia pikaratikkayhteyksiä” (sija 32), sekä ”Parkkeeraustilaa autoille” (sija 31).

	Vastausvaihtoehto	Valinta %
1	Metsää ja kaupunkiluontoa, jotka sijaitsevat lähellä omaa kotiani	78
2	Luontoa, jonka monimuotoisuutta ja monilajisuutta vaalitaan	70
3	Merenrantaa ja vesistöjä, jotka toimivat virkistysympäristönä	68
4	Paljon metsiä ja muita hiilinieluja torjumassa ilmastonmuutosta	68
5	Kaupunkiluontoa, joka tarjoaa hyötyjä ja terveyttä asukkaille	67
6	Viihtyisiä virkistysreittejä, jotka sijaitsevat eri puolilla Espoota	66
7	Lähipalveluita, jotka löytyvät omalta asuinalueeltani	62
8	Toimivat ja turvalliset kävely- ja pyöräilyreitit	62
9	Kylämäisiä kaupunginosia	57
10	Nopea ja helppokäyttöinen joukkoliikenne	57
11	Pientaloalueita	53
12	Kulttuurimaisemia ja kaupungin maamerkkejä, joita arvostetaan	52
13	Kestäviä asumisen ratkaisuja	52
14	Erilaisia urheilun paikkoja ja liikuntamahdollisuuksia omalla asuinalueella	52
15	Erilaisia paikkoja vapaaseen oleskeluun ja kohtaamiseen	52
16	Kaupallisia palveluita myös muualla kuin kauppakeskuksissa	51
17	Ilmastoviisautta, jota priorisoidaan kaikessa kaupunkisuunnittelussa	51
18	Palveluita, jotka sijaitsevat arjen reittien varsilla	51
19	Keskustoja, joissa on helppo ja viihtyisä kävellä	50
20	Kohtuuhintaista asumista	49
21	Silmää miellyttävää arkkitehtuuria	48
22	Monipuolisesti erilaisia palveluita ja työpaikkoja, jotka sijaitsevat kaupunkikeskuksissa	47
23	Rakennettuja puistoja, jotka sijaitsevat omalla asuinalueellani	46
24	Kaupunkitilaa, joka tukee elävää kaupunkikulttuuria ja tapahtumia	46
25	Monimuotoisia energiaratkaisuja	45
26	Kulttuuripalveluita tasaisesti eri puolilla Espoota	40
27	Erilaisia työpaikka-alueita, jotka mahdollistavat erilaisia työn tekemisen tapoja	39
28	Vähäpäästöisempi liikenne, vaikka se vaatisi autoilun vähentämistä	36
29	Sujuvia ja nopeita baanoja, jotka helpottavat pyöräilemistä	36
30	Mahdollisimman vähän ruuhkia autoliikenteessä	36
31	Parkkeeraustilaa autoille	34
32	Sujuvia pikaratikkayhteyksiä	33
33	Täydennysrakentamista, jossa uutta rakennetaan vanhan lomaan täydentäen ja tiivistäen	25
34	Kaupunkimaisia asuinalueita	25

Kuva 3. Yleiskaavan pikakyselyn vastausvaihtoehdot ja parivertailun valintamäärä (prosentteina).

Kuva 4. Vastaajien omien ehdotuksien aihepiirit.

Luonto ja virkistys

Valmiiden vastausvaihtoehtojen vertailun jälkeen vastaajilla oli mahdollista jättää myös oma vapaamuotoinen vastauksensa. Vastauksia saattoi antaa useammankin ja joissakin tapauksissa vastaus sisälsi useampaankin teemaan liittyviä aiheita. Vastausten aihepiirit jakautuivat aika tasaisesti luonnon ja virkistyksen, palveluiden ja työpaikkojen, liikenteen sekä asumisen ja energia välillä. Erityisesti rakentamiseen liittyviä mielipiteitä saatiin 8 %, joten ne on käsitelty erikseen.

Luonnon ja virkistyksen aihepiiriin liittyen tehtiin mainintoja vajaassa kolmasosassa vastauksista. Näissä korostui erityisesti lähiluonnon merkitys ja vihreys, jotka koetaan olevan Espoon valtti. Luontoa halutaan nähdä oman kodin ikkunasta ja käydä ulkoilemassa erilaisissa luonnonympäristöissä. Yksittäisistä kohteista mainittiin useimmin Keskuspuisto, Rantaraitti, Nuuksio ja Puolarmaari. Yleiskaavan toivotaan mahdollistavan viljelypalsta-alueita eri puolelle Espoota. Luonnontilaisten ympäristöjen lisäksi halutaan puistoja ja hoidettua kaupunkiympäristöä.

Palvelut ja työpaikat

Palveluihin ja työpaikkoihin liittyviä asioita mainittiin viidesosassa vastauksista. Suurin osa vastauksista liittyi palveluihin, erityisesti julkisiin palveluihin. Lähipalveluita toivotaan lähelle asukkaita ja niitä pitäisi olla tasapuolisesti jokaisella alueella. Palveluita tulisi olla tarjolla muuallakin kuin kauppakeskuksissa, erityisesti kaupallisia palveluita halutaan kivijalkoihin. Palvelut tulisi olla saavutettavissa kaikille ilman autoa. Yksittäisistä palvelutyypeistä mainittiin useasti erilaisten liikunta- ja kulttuuripalveluiden tarve. Erilaisia kohtauspaikkoja ja kaupunkikulttuuria halutaan Espooseen.

Liikenne

Liikenteeseen liittyviä aiheita kirjattiin lähes viidennekseen vastauksista. Suurin osa vastauksista liittyi joukkoliikenteeseen. Vastauksissa toivottiin erityisesti toimivaa joukkoliikennettä ja erilaisia joukkoliikenneyhteyksiä. Joukkoliikenteen tulisi olla nopea, yhteydet kattavammat ja vuoroväli tiheämpi, jolloin joukkoliikenne olisi kilpailukykyinen autolle. Raideyhteyksien kehittämisen lisäksi tulisi linja-autoliikennettä ja -verkosta kehittää. Joukkoliikenteen lisäksi vastauksissa nostetaan kävelyn ja pyöräilyn kehittäminen. Liikkumisen pitäisi olla turvallista ja kaupunkia ei tulisi suunnitella autoilun ehdolla. Pysäköintiin esitettiin erilaisia ratkaisuja, mm. kadunvarsipysäköintiä, yhteispysäköintiä.

Asuminen ja energia

Vajaa viidennes vastauksista sisälsi asumiseen ja energiaan liittyviä huomioita. Asumiselta toivotaan erityisesti monipuolisuutta, erilaisia asumisen muotoja, eri kokoisia asuntoja (myös suuria asuntoja) ja asuinrakennustyyppejä. Espooseen halutaan rauhallisia ja turvallisia asuinnympäristöjä, jossa on ihmisenmittaista rakentamista, oli sitten kyse pientalo- tai

kerrostalorakentamisesta. Liian tiivistii ja liian korkeaksi rakennettuja asuinalueita ei haluta. Asuinalueiden erilaisuutta ja omaleimaisuutta tulisi korostaa. Viime vuosien kerrostalorakentamisen lisäksi tulisi myös pientaloja rakentaa. Espoon tulisi olla energiatehokas ja omavarainen, ja mahdollistaa erilaiset hiilineutraalit energiantuotannot.

Rakentaminen

Lähes kymmenes vastauksista sisälsi rakentamiseen liittyviä nostoja. Vastaukset sisälsivät paljon vastakkaisia toiveita, mm. osa vastaajista haluaa välttää ja matalaa rakentamista, toisten toivoessa tiivistä ja korkeaa kaupunkimaista rakentamista. Alueiden tulisi muodostaa selkeämpiä kokonaisuuksia kaupunkimaisine keskuksineen. Arkkitehtuuriin ja alueiden suunnitteluun tulisi ottaa oppia mm. Singaporesta tai 1950-luvun lähiörakentamisesta. Pitäisi löytää Espoon oma rakentamisen tyyli ja brändi. Arkkitehtuurin tulisi olla kaunista ja erilaista.

Muut ehdotukset

Vastaajat olivat kirjanneet myös monista muistakin aiheista mielipiteitä. Kaavoitukselta toivottiin monipuolisia käyttötarkoituksia ja joustavuutta tulevaisuuteen. Kasvun suhteen oltiin huolissaan, mm. kuinka kasvavan väestön palvelutarpeet saadaan toteutettua. Kaupungin talouteen tarjottiin erilaisia ratkaisuja. Muina aiheina nousivat erityisesti turvallisuus, jota Espoossa arvostetaan, ja yhteisöllisyyden lisääminen. Osallistumisen mahdollisuuksien tärkeyttä korostettiin ja toivottiin, että asukkaiden mielipiteitä otettaisiin huomioon paremmin.